

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УКРАЇНІ

На сучасному етапі функціонування системи фінансового менеджменту у межах вітчизняного підприємства відбувається під впливом посилення ролі глобалізаційних процесів в економіці, прискорення темпів науково-технічного прогресу, підвищення значення корпоративної соціальної відповідальності у бізнесі. За таких умов система фінансового менеджменту повинна відповідати критерію гнучкості, тобто забезпечувати пристосування діяльності суб'єкта господарювання до зовнішніх факторів економічного середовища, а також враховувати цілі та завдання, які ставить перед собою підприємство (підвищення рентабельності, зростання продуктивності праці, створення позитивного іміджу, запровадження інновацій, зміцнення конкурентних позицій на ринку, залучення матеріальних і фінансових ресурсів та інші).

У загальній системі управління підприємством фінансовий менеджмент займає місце однієї з ключових підсистем, зважаючи на те, що саме на нього покладаються завдання з управління фінансами суб'єкта господарювання. Точніше кажучи, у межах підсистеми фінансового менеджменту вирішуються завдання, які пов'язані з: формуванням оптимального складу активів та пошуком цільової структури джерел фінансування для досягнення мети підприємницької діяльності; організацією поточного і перспективного управління діяльністю суб'єкта господарювання з метою забезпечення його платоспроможності та фінансової стійкості [1, 190].

За нашим спостереженням, у сучасних економічних умовах розвиток фінансового менеджменту відбувається за важливими напрямками, один з яких – управління прибутком підприємства. Виокремлення цього напрямку обумовлено тим, що саме прибуток відіграє велику роль у розвитку суб'єкта господарювання і забезпеченні інтересів його власників. При управлінні прибутком підприємство може застосувати одну зі стратегій: стратегію одержання такого обсягу прибутку, якого вистачить на покриття усіх витрат та розвиток суб'єкта господарювання у довгостроковому періоді; стратегію отримання мінімального обсягу прибутку, який забезпечить рентабельну діяльність, а також розвиток суб'єкта господарювання; стратегію одержання максимального обсягу прибутку, ефект від якої буде спостерігатися тільки у довгостроковому періоді [3, 301–302].

Інший напрямок, за яким відбувається розвиток фінансового менеджменту в економічних умовах сьогодення, – це управління фінансовими ризиками підприємства. На практиці підприємство може реалізувати стратегії уникнення або утримання фінансових ризиків у процесі управління ними. При першій стратегії складають безризиковий сценарій розвитку подій та приймають його як базовий. Проте, в умовах невизначеності здійснення будь-якої господарської операції такий сценарій реалізувати неможливо. Натомість, друга стратегія реалізується шляхом застосування методів нейтралізації фінансових ризиків – страхування, лімітування, хеджування та диверсифікації [4, 62].

Зважаючи на те, що явище фінансової кризи доволі часто супроводжує господарську діяльність вітчизняних підприємств, актуалізується значення антикризового фінансового менеджменту. Його здійснюють з метою недопущення фінансової кризи на підприємстві, а також виведення суб'єкта господарювання з такого стану, зокрема, шляхом санації чи реструктуризації [2, 36]. Вважається, що підсистема антикризового фінансового менеджменту у межах підприємства повинна функціонувати постійно, а бути створеною – ще на початку його діяльності.

До основних проблем розвитку системи фінансового менеджменту на вітчизняних підприємствах, які залишаються актуальними дотепер, належать такі: короткострокова спрямованість функціонування системи фінансового менеджменту; нерівномірний розвиток системи фінансового менеджменту на підприємствах, які застосовують зарубіжний досвід у процесі управління фінансами, та підприємствах, що реалізують вітчизняну практику управління фінансами; відсутність чіткого розмежування підходів до управління фінансами на підприємствах, різних за видами діяльності та формами організації бізнесу (промислових, сільськогосподарських, торгівельних та інших підприємствах) [5, 293–294].

Таким чином, система фінансового менеджменту у межах підприємства має здатність постійно розвиватися. Разом з нею змінюються пріоритети у діяльності суб'єкта господарювання, ставляться нові цілі та завдання, виконання яких забезпечує його розвиток у довгостроковій перспективі.

Література

1. Верстяк О. М. Основні принципи та напрямки покращення фінансового менеджменту суб'єкта господарювання. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту*. 2012. Вип. 3. С. 189–194.
2. Гончар І. О. Сутність та місце антикризового фінансового менеджменту в структурі управління підприємством. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2015. Вип. 11. С. 36–40.

3. Николишин С. Є. Прибуток підприємства та особливості управління ним. *Молодий вчений*. 2017. №2 (42). С. 299–303.
4. Тимошик Н., Семчишин Є. Формування ефективної системи управління фінансовими ризиками. Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 31 березня 2018 р.). Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2018. Т. 1. С. 61–63.
5. Шишова Ю. Г. Трансформація системи фінансового менеджменту на підприємстві: нові завдання та вимоги. *Економічний простір*. 2012. №68. С. 290–300.

Ігор Стефанів

Тернопільський національний економічний університет

НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ТРАСТОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Процес формування в Україні ефективних економічних відносин передбачає необхідність розробки нових підходів до функціонування фінансово-кредитної системи, яка відіграє значну роль у процесах відтворення, створюючи умови для удосконалення економіки нашої країни. Однією з провідних економічних сфер України є банківська, від ефективності функціонування якої залежать якість і темпи розвитку решту галузей економіки, окремих суб'єктів господарювання. Становлення ефективної банківської системи в Україні покликане забезпечити умови для фінансування процесів розвитку, гарантуючи наявність для цих цілей достатнього обсягу коштів. Диверсифікація джерел ресурсів суб'єктів господарювання сприяє стабілізації господарських процесів, прискорює їх оборотність, підвищує ефективність діяльності, формує стійкі економічні відносини між власниками ресурсів. Розвиток систем фінансування економічних суб'єктів є запорукою стабільності.

Незважаючи на ряд позитивних тенденцій у банківській системі, сьогодні їй доводиться вирішувати велику кількість проблем, які стримують розвиток. Значна частина операцій банків стає збитковою із-за зміни структури ринку, що спричиняє втрату активів і негативно позначається на обсягах та вартості кредитних операцій. Банкам все важче формувати інвестиційні та кредитні портфелі, розміщати їх результативно. З іншої сторони, вітчизняні кредитні установи ще не здатні ефективно конкурувати на зовнішніх ринках, тому що мають низький рівень фінансової активності та капіталізації. Усе це призводить до потреби використовувати агресивну фінансову політику, яка дозволяє нагромадити максимальний обсяг активів упродовж мінімального періоду часу.